

ŽEN LJUDSKI ŽIVEŽ SE KMA- LU PODRAŽI

JE POSLEDICA NAGA-
JANJA PŠENIČNIH CEN.

stvo bo plačalo "ceho" za
divje špekulacije.

Chicago, Ill. — Kruh, najvaž-
ni živilski proizvod, ki ga
je treba za ljudsko prehrano,
je podražil. Kaj se je zgodilo?
Ali smo v vojni? Nismo! Ali
je polja rodila v Ameriki,
Kanadi, Argentini, Južni
Afriki, Južni Ameriki, v
Poljski so rodila in pridelala
več žita, kot ga svet potre-
buje za konzum v enem letu. Ne-
pa le ni prav, da se kruh dra-
ži? Cena za majsko pšenico
je skočila na več kot dva dolar-
ja. Na čikaški borzi je šla cena
pšenice, da so se špekulanti od-
ločili za pšenico, ki jo poviša-
jo. Ako se vprašajo špekula-
torji, kaj je vzrok, da se je po-
višala cena pšenice tako visoko,
kaj skrivnostno skomignejo z
rameni in ne dajo odgovora, ali
naštevajo vzroke, ki poviša-
jo cene zagrnejo se v večji mi-
niji. Drugi pravijo, da je u-
povite velike žitne korporaci-
je povzročile povišanje cene ali
so gotovi žitni špekulanti po-
stali velike množice pšenice in
jo drže proč od trga. Iz vseh
govorov se sklepa fakt, da
marji, to je tisti element, ki
deluje pšenico, nima ničesar
na cenah. Farmarji morajo
dati svojo pšenico v jeseni po
nizki ceni, ki jo določijo trgovci in
špekulanti z žitom.

Špekulante, ki podražijo
pšenico, gobežajo, da je
v povsem pridelku primanj-
ljiva za sedem sto milijonov
pšenice. Izgovor je sicer
za tiste, katerim koristi,
ampak ljudstvo ne verjame, da
je resnično.
Sedem sto milijonov pšenice
je precej pšenice. Taki pri-
manjkljaji ne nastanejo v enem
letu, pa tudi ne enemu ali dveh
letih. Poleg se pšenice pride-
la skozi vse leto. Kadar je zi-
la na severni polovici zemlje,
pšenice v Argentini, Južni
Afriki, Južni Ameriki in še v
Južni Ameriki na južni polovici
zemlje. Na severni polovici se pa
ideluje pšenica, kadar je zima
na južni polovici zemlje. Pa tudi
pšenica na eni zemeljski polovi-
ci dozori hkratu. Na pr. pše-
nica dozori veliko preje v Alži-
ri kot v Minnesoti ali Sibiriji.

Ako je res sedem milijonov
pšenice premalo, se je
aral ta primanjkljaj opaziti, ko
pšenico imeli še farmarji na
vsem domu. Ampak če bi se
pšenica podražila takrat, bi de-
lar ne šel špekulantom, od kate-
ri marsikdo še videl ni rasti
pšenice na polju in jo sploh ne
ozna, dokler je v klasju, tem-
et prešli bi ga farmarji. Izja-
špekulantov, da primanjkuje
sedem milijonov bušljev pšenice,
je neverjetna.

Moka se je že precej podražila.
A sicer je šla cena kvišku za 55
centov. Kdor kupi železniški voz
moka, mora plačati sod moka po
10.90. Kdor kupi manjše parti-
je moka, pa mora plačati sod mo-
ke po \$11.65. Milinarji že napo-
ve, da bo sod moka stal po
najst dolarjev.

To je ena stran sedanjega go-
spodarskega sistema, o katerem
voro kapitalisti, da ni bilo še
konec dobrega gospodarskega si-
stema na svetu in da tudi nikdar
niti ne bo. Da se ljudstvo
prejica, ako je ta kapitalistična
sistemi resnična, mora pogledati
tudi svojo gospodarsko stran. In
tudi vidi, da je veliko delavcev
brez dela, da se kljub vsem ob-
likam v volilni kampanji še ni
pričela oživljati industrija, da se
ne industrijskim delavcem
trajajo, farmarji pa dobe nizke
cene za svoje produkte.

Pregled dnevnih do- godkov

Amerika.
Spekulanti navijajo ceno pše-
nici in obenem ceno moki in kru-
hu.
Green svari tekstilne barone,
da znižavanje mezde pomeni boj.
Stavka rudarjev v Pittstonu,
Pa., končana.
La Follettovi progresivci zopet
"kaznovani" v kongresu.

Jugoslavija.
Enajst ubitih, 28 ranjenih in
800 aretiranih zadnje dni v vo-
linih izgrelih na Hrvaškem.
Po svetu.
Herriot in socialisti v Franciji
so si v laseh.
Skakanje cene pšenice v Ame-
riki je alarmiralo Evropo.

PODRAŽENA PŠENICA ALARMIRALA EVROPO

Kolosalna špekulacija s kruhom
na ameriških trgih ogroža ev-
ropske dežele. Na svetu je ba-
ve veliko pomanjkanje pšenice.

Rim, 30. jan. — Mednarodni
agrarni institut poroča, da se-
dani položaj na trgih pšenice zna-
či lakoto za mnoge dežele. Itali-
ja je v tej nevarnosti. Skakanje
cene pšenice na žitni borzi v Chi-
cagu je velik udarec za evropske
odjemalce pšenice. Institut pra-
vi dalje, da je mnogo milijonov
bušljev deficita v letošnjem pri-
delku pšenice; največji deficit je
na južni polobli.
London, 30. jan. — Angleži so
silno alarmirani radi visoke cene
pšenice na čikaški žitni borzi. Sir
William Nicholls, vodilni lastnik
mlinov v Angliji, je dejal večer-
ja, da čikaški trg je vladar vseh o-
stalih trgov. "Karkoli naredi v
Chicago, moramo narediti tudi
mi," je rekel.

(Cena pšenice na čikaški borzi
je bila te dni nagnana na preko
dva dolara bušlja.)
Nicholls je dejal dalje, da ame-
riški špekulanti s pšenico delajo
ogromno škodo svetovnim trgom.
Kruh se bo moral podražiti.
Edine dežele, ki še imajo pšenico
za izvoz, so Argentini, Avstra-
lija in Indija; povsod drugod je
pomanjkanje. Ameriška pšenica
je vskladščena in danes je pred-
met špekulacij.
Pšenična moka v Londonu se
je večeraj podražila za en šiling
(24c).

DAME SO IGRALE KVARTE ZA REVEŽE.

Medtem je pa nekdo ukradel dra-
gocen kožuh.

Chicago, Ill. — Bogate dame
so igrale kvarte, da naberejo ne-
kak denarja za dobrotorni za-
vod. Bogate dame se namveč več-
krat dolgočasijo in da preide čas,
vržejo kvarte. Med tem ko bi-
le dame zatopljene v igro, je pa
vignil kožuh, vreden deset tisoč
dolarjev. Zabava se je vršila na
domu žene Frederick Countissa.
Tajnica žene izjavlja, da so bili
med gosti tudi taki, katere je
njena gospodinja poznala samo
po imenu.

Gospodinja ne dolži poslov tat-
vine, ampak meni, da ga je odne-
sel nekdo izmed gostov.
Policija si zdaj beli glavo, kdo
bi bil tat.

Premagani Kitajci razoroženi v Sangaju.

Sangaj, 30. jan. — Premaga-
ne čete generala Či-Hsiehjuana,
bivšega tučuna v provinci Kiang-
su, ki se je hotel polastiti Sang-
sua, so večeraj kapitulirale in od-
ložile orožje. Okrog 15,000 mož
zmagovite Lu-Junghsiangove ar-
made je zasedlo Sangaj, katere-
ga so dva dni poprej okupirali
Rusi, ki so dodeljeni Lufjevi ar-
madi. V mestu je mir. General
Či je pobegnil na Japonsko.

Povedano s par besedami: Go-
spodarski sistem je tak, da boga-
tinom prinaša milijone k nakupi-
čenim milijonom, delovno ljud-
stvo pa vedno bolj ubojujeva,
kar pomeni zanj vedno več trp-
ljenja in muke.

REVŠČINA JE VELIKA MED - BREZPOSLECI

APELIRA SE, DA MESTO DO-
VOLI \$25,000 V PODPORG.

Družine brezposelnih očetov so
brez življenjskih potrebščin.

Schenectady, N. Y. — Civilni
komitej za pomoč je apeliral
na mestni svet, da izda za \$25-
000 obveznic v pomoč brezposel-
nim delavcem. Raymond J. Leo-
nard, predsednik tega komiteja,
vodi preiskavo o razmerah, v ka-
terih žive brezposelni delavci.
Pri teh preiskavah se je dognalo,
da so delavske družine brez
premoaga, živčajo in potrebne zim-
ske obleke. Veliko članov družin,
katerih očetje so brez dela, so
bolni in si ne morejo preskrbeti
potrebne zdravniške pomoči.

Zgodaj spomladi je General
Electric kompanija odpustila tri-
tisoč pet sto delavcev. V podje-
tju American Locomotive Works
delajo delavci z omejenim delov-
nim časom. Med stavbinskimi de-
lavci je številno brezposelnih de-
lavcev izredno veliko. Pri Gene-
ral Electric kompaniji delajo v
departmentu za radijo. V neka-
terih drugih departmentih dela-
jo s skrajšanim delovnim časom.
Delavci, ki so sekali led, so naj-
prvo plačevali po šestdeset cen-
tov na uro. Ko so podjetniki vi-
deli, da je veliko število delavcev
brez dela in da komaj čakajo, da
dobe delo pri sekanju ledu, so
znižali mezo na dva in štirideset
centov. Pa tudi to delo zdaj po-
haja.

Oborniki unij pomagajo v
sopstnem departmentu za posre-
dovanje dela. Na tisoče delav-
cev vpraša za delo, toda dela ne
dobe, ker ga ni. Na tisoče delav-
cev je brez dela in hodijo od pod-
jetja do podjetja za delom. Celo
taki delavci so brez dela, ki v več
letih niso izgubili enega delovne-
ga dneva. Zelo redki so slučaji,
da žene delavcev dobe delo v pri-
vatnih hišah.

Tak je položaj, ki ga je ustva-
ril kapitalizem. Trume zdravih
delavcev, ki bi radi delali, so brez
dela. In ker nimajo dela, nimajo
sredstev za življenje in so nave-
zani na miloščino.

To ni na Kitajskem in tudi ne
v Rusiji, ampak v Ameriki.

SENATOR BROOKHART JE POBRAL ROKAVICO.

Ne boji se stare garde.

Washington, D. C. — "Ne
štejte direktnih republikanskih
glasov za Brookharta," je posla-
nica, o kateri se zdi, da je dose-
gla starogardne podpornike, ki
so bili volilni sodniki v jeseni v
Iowi. Vporni senator je prejel
pri primarnih volitvah 36,000
glasov večine na republikanskem
tiketu. Po tem volilnem izidu je
bil kandidat republikanske stranke.
Pri šestju glasovih so bili zanj
prezrti glasovi skoraj v večini
volilnih lokalov, ki so bili oddani
direktno za republikansko stran-
ko. To je pokazala preiskava že
v par volilnih okrajih. Brookhart
naštevajo celo vrsto volilnih lokal-
ov, v katerih so bili njemu na ta
način ukradeni glasovi in prvi,
da bodo vsi ukradeni glasovi do-
segli število petnajst tisoč.

On prihaja s to fazo boja v
javnost, ker je državni republi-
kanski komitej priporočil senatu,
da naj ga izključi, ker ni lojalen
stranki. Brookhart odgovarja
na to, da je on ostal pri svoji
platformi, s katero je porazil na-
sprotnega kandidata pri primar-
nih volitvah, med tem ko jo dr-
žavni komitej odklanja, ko so
minile volitve.

Belgijci odhajajo iz Porurja.

Pariz, 30. jan. — Belgijci če-
to danes izpraznilo Dorten in
Wesel na Westfalskem.

Mraz na Portoriku.

San Juan, Portoriko, 30. jan.
— Temperatura je padla na 54.
Tako hladnega vremena še ni bi-
lo tu 26 let.

REDUKCIJA PLAČ POMENI VOJNO

Gompersov naslednik svari teks-
tilne barone in poziva organi-
zirane delavce, naj nadaljujejo
boj za odpravo otroškega dela.
Propaganda med farmarji je
delo kapitalistov.

Washington, D. C. — William
Green, predsednik Ameriške de-
lavske federacije, je v "Ameri-
can Federationist"u, glasilu fe-
deracije, napisal več člankov, v
katerih svari delodajalce v sploš-
nem, posebej pa še tekstilne ma-
gnate na vzvodu, da ameriško
delavstvo ne bo trpelo zniževanja
plač.

Green razpravlja o strokovnih
unijah, redukcijah mezd, brezpo-
selnosti in o komunizmu v An-
gliji.

Glede zniževanja plač pravi
Green, da ameriški delavci ne
pogledajo nazaj z mezdami. Meze
morajo ostati in rasti. Delodajal-
ci v tekstilni industriji, ki so za-
čeli trgati plače, izvajajo delav-
ce na boj. Ne smejo misliti, da
bodo z redukcijo mezd povečali
svoje dobičke. Prosperiteta in ci-
vilizacija se ne merita po nizkih
plačah, pač pa po poštenem in
vedno večjem zaslužku.

V drugem članku Green ostro
obsoja propagando proti amem-
mentu za odpravo otroškega
meznega dela. Vse delavske u-
nije so pozvane, da nadaljujejo
boj za ratifikacijo amemmenta.

"Ameriški otroci imajo pravi-
co do svobode, izobrazbe, razve-
drila in normalne rasti. Žalostno
elavo si kujejo oni, ki zahtevajo,
da na stotisoče otrok še nadalje
ostane v tovarnah," piše Green.
Nadalje pravi, da takozvana far-
marška propaganda proti a-
mentu je maskirana propa-
ganda tovarnarjev in bankirjev,
ki zlorablja farmarje. Bom-
bažni magnatje v južnih drža-
vah, katerih je aram očitno na-
stopiti za otroško sužnost v bom-
bažnih tovarnah, se skrivajo za
farmarji.

Amerika izvaža zlato

\$85,000,000 v zlatu odposlanih
na tuje v enem mesecu. Ame-
riški dolarji prihajajo nazaj.

New York, N. Y. — Amerika
je začela izvažati zlato v veliki
množini. V četrtek je odšlo zlata
za 17 milijonov dolarjev v Indi-
jo in Avstralijo; v celem mese-
cu je bilo odposlanega zlata za
85 milijonov dolarjev, več kot
kdaj poprej po svetovni vojni.

Zaloga zlata v Ameriki je bila
od 1. decembra znižana za okrog
128 milijonov dolarjev. Istočasno
poroča zvezna rezervna banka,
da se v velikih vsotah vračajo
dolarji iz inozemstva. V decem-
bru je prišlo \$9,150,000 in več ko
sedem milijonov dolarjev je pri-
šlo samo iz Nemčije.

DIVJE GOSI ZOPET NA POTU PROTI JUGU.

Atlantic City, N. J. — Ko so
v minoletem letu letele gosi proti
severu, so nekateri prorokovali
zgodnjo spomlad. V začetku te-
ga tedna je pritisnil mrz in gosi
so se zopet obrnile proti jugu.
Vremenski proroki so takoj spre-
menili svoje prerokovanje in
zdaj trdijo, da bo pozna spomlad.

VODJA PROHIBICIONISTOV PRI COOLIDGU.

Washington, D. C. — Wayne
B. Wheeler, glavni advokat pro-
tistalonske lige, je obiskal pre-
sednika Coolidgea prvič, odkar
je prišel v javnost glas, da pride
drug prohibicijonistijski komisar.

Po konferenci je Wheeler po-
dal izjavo, v kateri je hvalil pro-
hibicijonistijskega komisarja Hai-
nena, češ, da je izvršil izvrstno
delo s sredstvi, ki so mu bila na
razpolago.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo
večidel jasno. Sonce izide ob
7:05, zalze ob 5:02.

ENAJST UBITIH, 28 RANJENIH IN 800 ARETIRANIH V JUGOSLAVIJI

Jugoslovanski fašisti agitirajo z noži, revolverji in bom-
bami v sedanji volilni kampanji. Krvavi spopadi med
nacionalisti in hrvaškimi republikanci so na dnev-
nem redu. Jugoslavija je postala druga Italija. Po-
drobnosti še niso znane.

Dunaj, 30. jan. (Poroča A. R.
Decker.) — Nacionalistične stranke
v Jugoslaviji, ki se priprav-
ljajo na volitve v februarju, so
zadnje dni izvajale celo vrsto kr-
vavih nemirov in izgrediv šrom
dežele, večinoma na Hrvaškem.

Kakor poroča "Pravda", je bilo
enajst oseb ubitih, 28 ranjenih
in 800 aretiranih v konflikth
med srbskimi nacionalisti in hr-
vaškimi republikanci.

Dr. Kraft, vodja Nemcev, ka-
terih je okrog 200,000 v Jugo-
slaviji, je bil nevarno ranjen.
Belgradski listi protestirajo, ker
se ondodni nemški poslanik zani-
ma za napad na dr. Krafta. Po-
slanik je pojasnil, da njegovo za-
nimanje je zgolj humanitarno,
drugače se ne briga za notranje
politične razmere v Jugoslaviji.

NOVA POLITIČNA KRIZA V FRANCIJI

Herriot se je spril s socialisti in
le njegova grožnja, da poda o-
stavko, je pridržala socialisti
na njegovi strani.

Pariz, 30. jan. — Francois
zbornica je večeraj odobrila za-
nanje politike Herriotove vlada
s 541 glasovi proti 32. Edino ko-
munisti so glasovali proti. Celo
reakcijska desnica je prvič
glasovala za zaupnico Herriotu.

Vključ veliki zaupnici je He-
riot komaj obvladal na krmlju.
V njegovem bloku se je razpletla
kriza, ki še ni končana. Sociali-
sti, ki so najmočnejša stranka
levice v parlamentu in brez kate-
rih bi bila Herriotova vlada ne-
mogoča, so se resno uprli He-
riotu radi njegovega pretiranega
naposta proti Nemčiji. Večeraj
zjutraj so imeli socialistični po-
slanci konferenco, na katero so
pozvali Herriota in mu povedali
v obraz, da ne bodo glasovali za
natilitev in nabitje njegovega
govora v zbornici, ker je preveč
reakcijsaren. Herriot je odgo-
voril, da takoj poda ostavko, če
to store. In potem — je pretil —
ostanajo socialisti v manjšini,
kašti njegove levičarske skupine
se pridružijo desnici in za njim
pride desničarska vlada. Sociali-
sti so nato sklenili, da bodo gla-
sovali za vlado, toda spor s He-
riotom a tem še ni poravnal.

Berlin, 30. jan. — Herriotov
govor v zbornici zadnje sredo o
nemški nevarnosti je silno popa-
ril nemške republikanske kroge,
ki sklepajo, da se je Herriot za-
čel pomikati v tabor Poincareje-
vih reakcionarjev.

Spor radi opija v Zenevi.

Zeneva, 30. jan. — Američani
in zavezniki so si še vedno v la-
seh radi trgovine z opijem v o-
sentu. Delajo se poskusi, da se za-
stopniki Amerike odstranijo iz
bodočih komisij, ki bodo reševale
vprašanje narkotičnih strupov.
Na dnevnem redu je načrt, da
bodo v bodoče le tiste države za-
stopahe v komisiji, katere so član-
ice lige narodov. Amerika ni
članica, in če bo načrt sprejet,
bo izključena iz komisije.

TOŽBE PROTI ŽELEZNISKI DRUŽBI UMAKNJENE IZ STRAHU.

New York, N. Y. — Tožbe pro-
ti uradnikom Missouri & North-
ern Arkansas železnice in proti
voditeljem drhal, ki je linčala
E. C. Gregorja v Harrisonu,
Ark., ob času stavke železniških
delavcev v mesecu januarju
1923, so umaknjene. Tožitelji se
boje macevanja železniških za-
stopnikov. Unija za ameriške ci-
vilne svobodščine je bila obvešče-
na, da je zakoniti rok za vložitve
tožbe potekel dne 15. januarja
t. l.

Stavka rudarjev je res že končana

AMPAK CAPPELLINI JE
OSTAL DISTRIKTNI PRE-
SEDNIK.

Proti njemu zdaj vodijo rudarji
boj.

Pittston, Pa. — Devetteden-
ska stavka 1,000 rudarjev na an-
tracitnem polju je končana, kot
je bilo poročano. Rudarji so se
vrnili pri Pennsylvania Coal
kompaniji na delo, ko je odgla-
soval splošni odbor za pritožbe, da
je štrajka konec. Ampak zdi se,
da boj rudarjev še ni končan pro-
ti Rinaldo Cappelliniju, predse-
dniku prvega distrikta rudarske
organizacije. Cappellini noče re-
signirati, kot je zahteval splošni
odbor za pritožbe, ki je zastop-
nik dva in petdeset rudarskih lo-
kalnih organizacij.

Rudarji ne bodo odnehali a
svojo zahtevo, dokler se Cappelli-
ni ne poda.

Mednarodna unijaska komisija,
ki jo je poslal John L. Lewis,
predsednik rudarske organizaci-
je, je napravila ponudbo, da vr-
ne suspendiranim lokalnim orga-
nizacijam njih poslovnice, ako se
rudarji vrnejo na delo, medtem
ko se bodo reševale pritožbe.
Pododbor splošnega odbora za
pritožbe je najprvo na konferen-
ci z mednarodno unijasko komi-
sijo in splošnim odborom sprejel
njih stališče. Člani komisije iz-
javljajo, da ostanejo v seran-
tonskem distriktu, dokler niso
šle pritožbe po potih, po katerih
morajo iti, da se rešijo. Rudarji
pravijo, da je neavtorizirano
stavko povzročilo dejstvo, da se
distriktni odborniki niso hoteli
ozirati na pritožbe.

Iz tega sledi, ako bi se distrikt-
ni odborniki ozirali na pritožbe
in jih preiskali, da bi ne prišlo do
stavke. Po izjavi rudarjev so
stavko zakrivali distriktni odbor-
niki, ker so tako tolmáčili pravi-
la organizacije in pogodbo, kakor
je bilo njim všeč. Zato je razum-
ljivo, zakaj rudarji zahtevajo,
da distriktni predsednik poda re-
signacijo.

NESRAMNOST ŽELEZNISKIH MAGNATOV!

Mesto da bi voznino znižale, pa
zahtevajo povišanje.

Chicago, Ill. — Med železniki
mi družbami, ki so se obrnile na
državno trgovsko komisijo, da
se poviša lokalna voznina, je tu-
di Chicago Burlington & Quincy
železniška družba.

Njeno preliminarno poročilo za
leto 1924 izkazuje \$22,000,000
dobička po odbitku davkov in
obresti za obveznice in menjice.
To pomeni \$12.80 dobička na
vaako delnico od \$170,839,100
kapitala.

Profit v letu 1924 znaša sko-
raj dvajset odstotkov od kapita-
la, kakršen je bil, preden se je
razdelila dividenda \$60,000,000
v delnicah v letu 1921. Železnica
izplačuje redno dividendo po de-
set od sto v gotovini, kar je toli-
ko kot 15 od sto od prvotnega
kapitala.

Ta železniška družba se je zdaj
združila z drugimi železniskimi
družbami in zahteva, da se vo-
znina v lokalnem prometu poviša
za dvajset odstotkov.

MAJHEN VZROK, VELIK UCI- NEK.

Chicago, Ill. — 14-letni Hil-
ding Carlson se je ustrlel, ker
mu mati ni hotela dati desetice,
da bi šel v kinogledališče.

DELAWSKE NOVICE

Delavski pravni biro je velika pomoč.

Tacoma, Wash. — Centralni delavski svet v Tacomi je v zadnjem juniju ustanovil svoj pravni biro, ki se je v šestih mesecih izkazal kot dobra pomoč organizacijam in posameznim delavcem, ki imajo opraviti s sodišči. Biro je na razpolago vsem delavskim unijam in posameznim članom. Pravni nasveti so brezplačni, če je pa treba iti na sodišče, plačajo stranke majhno odškodnino. Korporacije zelo grdo gledajo ta biro in jezni so tudi privatni odvetniki, katerim je v prvi vrsti za mašten zoslužek. George F. Vanderveer je na čelu biroja. Enaki biroji se ustanovijo tudi v Seattleu in drugih mestih ob pacifičnem obrežju. Delavske organizacije po vsej Ameriki se bi morale zanimati za ta korak.

Mezde v Franciji.

Pariz. — Združena francoska delavska zveza, komunistična organizacija, ki predstavlja okrog 500.000 ali polovico organiziranih delavcev v Franciji, je začela kampanjo za splošno povišanje mezd na 20 frankov (\$1.10) na dan. Namen kampanje je, preprečiti razvoj delavske aristokracije v Franciji. Francoski kapitalisti so namreč začeli gojiti tendenco, da se izurjenim delavcem kolikor mogoče ustreže z višjimi plačili, dočim mora navaden delavec ostati pri nizki mezd. Na ta način se v Franciji razvija razred boljše plačanih delavcev kakor v Ameriki. Na primer gotovi mehaniki v tovarnah za avtomobile prejemaajo \$1.65 dnevno, dočim je povprečna mezza 82 centov v ameriških ekvivalentu. Najbolje plačani železničarji imajo \$1.35. Bančni uradniki dobe \$30 mesečno. Navadni delavci po deželi imajo 50c dnevno. Cene življenjskim potrebščinam so pa sledeče: kruh 6 1/2 centa funt, sladkor 8 centov, vinjina 35c, bifstek 55c, bravnina 42c funt, delovni čevlji \$2.35 par.

Razbijanje unijske lestvice v Kanadi.

Vancouver, B. C. — Plače stavkanih in kovinarskih delavcev v Vancouverju so v navarostni radi poplave tega pristanišnega mesta z brezposelnimi delavci. Delodajalci izrabljajo položaj in vpsoljuje brezposelce, kjer le morejo po nižji mezd. Delavcem, ki kopljejo temelje stavbam, plačujejo \$2 na dan; če so odenjeni, samcem pa dajejo le \$1. Bosje bi radi izzvali štrajk, da bi potem lahko razbili organizacijo s stavkavci in narekovali nižje mezde. Na ta način so larsko zimo razbili unijo pristaniščnih delavcev, ko so naglani na stotine angleških imigrantov, ki so prišli s farm, na pomole in z njihovo pomočjo zdrobili stavko. Plače so porastle 95% v desetih letih.

Washington. — Plače navadnih delavcev v Združenih državah so od leta 1915 porastle 95 odstotkov, poroča poljedelski departament. Stevilke se v glavnem opirajo na mezde delavcev, ki grade ceste. V letu 1915 so ti delavci prejimali 20c na uro, v pečnjem letu pa 39c. Leta 1920 je povprečna urna mezza dosegla 48c, toda v letu depresije 1922 je padla na 32c, nakar se je v zadnjih dveh letih zopet dvignila na 39c.

PREVEČ POSTAV, PRAVI BIVŠI SENATOR.

New York, N. Y. — "Zakoni prepovedujejo ameriškem ljudstvu izvršiti več stvari in ukazujejo mu izvršiti več reči kot ob času carja v Rusiji in sultana v Turčiji", izjavlja bivši senator Beveridge. On želi, da se vselej ena postava prekliche, kadar se sprejme druga. On pravi: izmed naših enajst odraslih delavcev je po eden vladni uslužbenec. Iz zakona smo napravili fetiš, krivega boga."

GREEN SE MOGOČE NE UDELEŽI SEJE.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, se je odpeljal v državo Ohio, ker je zbolel njegov oče, ki je star že devetdeset let. Mogoče se Green iz tega vzroka ne udeleži seje izvrševalne sveta Ameriške delavske federacije, ki se vrši dne 3. februarja t. l. v Miamiu, Fla.

STAVKA V ZAPADNI VIRGINIJI SE NI MINILA.

Nekateri rudarji stavkajo že tri leta.

New York, N. Y. — Socialistična stranka je obdržala shod v interesu stavkajočih rudarjev v Zapadni Virginiji. Shod se je vršil v znani dvorani Cooper Union. Na shodu se je nabralo na stotine zavojev obleke, ki bo izročena trpečim rudarskim družinam. V zapadni Virginiji stavka več kot dvesto tisoč rudarjev in nekateri izmed njih so na štrajku že čez tri leta. Na tisoče rudarjev z družinami vred živi v šotirih in šupah, ker so jih premogovski podjetniki preganili iz podjetniških hiš. Tako je govoril McAllister Coleman, prefaktor Lige za industrijalno demokracijo in Unije za ameriške civilne svobodščine.

Neal Ferry, član eksekutivne rudarske organizacije, ki je predsednik mednarodne komisije za izravnavo stavke v Pittstonu, Pa., je govoril na shodu v imenu rudarjev, naseljenih v distriktu Kanawha, W. Va. Povedal je, da so uvažali belopoltno in zamorske stavkavce. Stavkavci prejemaajo od \$2.50 do \$4 mezde na dan, unijska lestvica pa določa za dnevno delo \$6.90. Komaj deset odstotkov v Zapadni Virginiji plačuje unijsko lestvico.

Coleman upa, da se razmere v Zapadni Virginiji spremenijo in izboljšajo, odkar je bil pobojniški šerif Don Chafin v okraju Logan obsojen na dve leti ječe.

Z MISIJONARSKO KONVENČIJE.

Washington, D. C. — Tukaj se vrši konvencija ameriških misijonarske. Odposlanci zastopajo 18.000 misijonov v Aziji, Afriki, na pacifičnih in drugih otokih in v Latinski Ameriki. Za vzdrževanje teh misijonov se potroši na leto štirideset milijonov.

Konvenciji predseduje dr. Jas. L. Barton iz Bostona, ki je pozdravil več ko sto odposlancev raznih misijonarskih odborov in družb, ki so raztresene križem Združenih držav. Barton kot tujezemski tajnik ameriškega odbora komisarjev za tujezemske misijone in predsednik pomožne akcije na Blížnjem vztoku, je bil aktiven svetovalec v Beli hiši in državnem departamentu glede pogodbe s Turčijo. On je pregovoril predsednika Coolidgea, da je govoril delegatom.

Ameriški misijonarski odbori srepe gledajo, ako kdo reče, da trgovina in bojne ladije slede ameriškem sv. piamu, zdaj pa sami, naznanjajo, da ameriški misijoni zdaj uče nauke o harmoniji, ki jih je podal svet.

Misijonarji so spoznali, da so nekličanska ljudstva doživela velika razočaranja glede sadov krščanske civilizacije, zato zopet pridigajo bratovščino vseh ljudi in da je nauk Krista najboljša sredstvo za poboljšanje ljudi.

Izgubili niso upanja, da osebni zgledi vlečejo pri poduku, da se Afrika in Azija pridobita za krščanstvo.

UNIJA ZA AMERIŠKE CIVILNE SVOBODŠČINE NA DELU.

Preiskuje teren zaradi preklica zakonov proti kriminalnemu sindikalizmu.

New York, N. Y. — Unija za ameriške civilne svobodščine je razposlala okrožnice guvernerrjem in zakonodajcem v državah, v katerih zborujejo legislature glede preklica zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, ki je še v veljavi v 34 državah. Razposlala je tudi vprašalne pole državljaniskim in delavskim organizacijam, da odgovore, ako je mogoče pričeti z aktivno kampanjo za preklic teh zakonov. Don zdaj se je tega zakona poslužilo samo osem držav.

DELAVEC NIMA PRAVICE NA SODIŠČU.

Albany, N. Y. — (Fed. Press.) — "Delavec, ki toži delodajalca za odškodnino, je v večini slučajev brez moči in navadno dobi le majhen del tistega kar zahteva ali pa, če mu je še priznana zahteva, mora čakati na izplačilo toliko časa, da prej umre."

Tako je izjavil te dni John O'Hanlon, zastopnik Newyorške delavske zveze pred odeskem državnega parlamenta, zakaj morajo delavci poškodovani delavci toliko časa čakati za odškodnino.

ZAKLJUČEK PRVE MEŠTROVIČEVKE RAZSTAVE V BROOKLYNU IN OTVO RITEV DRUGE V NEW YORKU.

Prva razstava Meštrovičevih del v Ameriki, ki je bila otvorjena v Brooklynskem muzeju dne 19. novembra 1924 na svečano-sten način in čiji otvoritvi je prisostvovalo preko 4000 oseb, se je definitivno zaključila dne 11. januarja. Razstava je torej trajala 52 dni, oziroma 7 tednov. Bila je to najdaljša temporarna razstava v Brooklynskem muzeju.

V tem času je obiskalo razstavo 55.000 oseb. Najbolj številni obisk je bil ob nedeljah popoldne, ko je redno prihajalo po tri do pet tisoč oseb, ali tudi ob tednu je bil obisk velik, zlasti ob sobotah. Ameriški časopisi so pisali jako mnogo o razstavi, tako da se je že sedaj nabralo par stotin časopisnih glasov: približno deseterica časopisov je prinesla po eno ali več reprodukcij Meštrovičevih del. Iz razstave je bilo izvršenih nekoliko nakupov s strani zasebnikov in s strani muzeja samega. Brooklynski muzej je nabavil mramorni relief "Arhangel Gabrijel".

Veliko številu prijateljev umetnosti je hotelo, naj Meštrovič dovoli, da se njegova razstava, predno odide v druga mesta, prenese vsaj začasno v kako galerijo v centru New Yorka. Bilo je mnogo ponudb za to. Končno je bil izbran v to svrhu ugodni umetniški klub McDowell Club, ki se tako imenuje po slavnom ameriškem komponistu McDowell. Ta klub priredi drugo razstavo Meštrovičevih del in to ob priliki otvoritve svojih novih prostorov v lastnem domu (166 East 73rd Street). V McDowell Club ne bodo prenešana vsa dela, marveč le nekatera izbrana dela (okoli dve tretini vse kolekcije). Dvdrana kluba bo za to priliko posebno opremljena in razsvetljevana.

Otvoritev razstave bo dne 19. januarja popoldne in zaključila se bo dne 3. februarja. Ker se prostori kluba nahajajo v središču najfinjšega residenčnega dela mesta, vlada zlasti v krogih newyorške elite že sedaj veliko zanimanje za to razstavo.

Po razstavi v New Yorku bo tretjo ameriško razstavo priredil muzej v Buffalo (The Albright Art Gallery). V Buffalo se razstava, ki bo vsebovala vso kolekcijo del privedenih v Ameriko razun dveh ali treh najtežjih komadov, otvori dne 15. februarja in trajala bo do 8. marca. Tedaj se preseli v Detroit in potem v Chicago, kjer bo otvoritev dne 12. maja in bo trajala do 4. junija.

SMRTNA KOSA.

Conemaugh, Pa. — Umrl je Jožef Culkar po kratki in mučni bolezni, za nadohu. Zapušča ženo in šest otrok. Zavarovan je bil pri S. N. P. J., S. S. P. Z. in J. S. K. J. Pokojnik je bil doma iz Drage pri Višnji gori.

DELAVKA IZTOŽILA \$15.000.

St. Louis. (Fed. Press.) — Miss Cecil Grott, delavka v čevljarški tovarni, je iztožila od lastnikov tovarne vsoto \$15.000 kot odškodnino za telesno poškodbo, ko ji je stroj potegnil del kože z glave. Porota je delavki prisodila odškodnino, ko je tožiteljica dokazala, da je bil stroj pokvarjen. Družba se bo seveda pritožila na višje sodišče in delavka bo najbrž še dolgo čakala na odškodnino.

Voditelj veteranske organizacije sta šla h komunistom.

Minneapolis. — (Fed. Press.) — Jack Bradon, predsednik izvrševalnega odbora organizacije naprednih bivših vojakov World War Veterans, in Leslie R. Hurt, direktor publicitete, sta odstopila in izjavila, da odalej bosta aktivna v Workers party. Bradona je nasledil Emil E. Holmes.

Turki izgnali patrijarha.

London, 30. jan. — Reuter javlja, da je turška vlada deportirala na Grško Konstantinosa, patrijarha grške katoliške cerkve, ki je imel sedež v Carigradu.

Ameriški bankirji posejajo sovjetom.

Moskva, 30. jan. — Tri ameriške in več francoskih bank je dalo večja posojila sovjetski vladi. Tako poroča Taratuna, predsednik sovjetske zunanje-trgovske banke.

ZA NAŠE FARMARJE.

Napačno gnojenje lucerni.

Prvi in najvažnejši pogoj uspešne živinoreje je zadostna množina dobre krme. Če te nimamo, nam najboljša pasme in vsa živinorejska znanost in umetnost nič ne pomaga. Zato je v krajih, kjer primanjkuje dobrih pašnikov in travnikov, dolžnost vsakega umnega živinorejca, obratovati največjo pozornost pridelovanju potrebne krme na njivah.

Izmed krmskih rastlin, pridelanih na polju, zasluži zlasti lucerna posebnega upoštevanja, ker kot trpežna rastlina v ugodnih krajih in razmerah donša celo vrsto let kaj bogate pridelke. Saj jo kosimo po trikrat, v ugodnejših razmerah tudi po štiri in večkrat. Njena krma je tečna in redilna bodisi v svežem, bodisi v suhem stanju, če je pravočasno pokošena ter pravilno posušena in spravljena. To je živinorejcem večinoma dobro znano, zato lucerno tudi radi pridelujejo, pritožujejo pa se kaj pogosto, da jim lucerna dolgo ne traja in da ne uspeva tako dobro kakor nekdanj ter vprašujejo, kaj bi bilo temu vzrok in kako mu od pomoči.

Da lucerna peša v svoji donosnosti, je več vzrokov. Eden najvažnejših je pomanjkljivo gnojenje.

Lucerna kot trajna rastlina, z močnimi, globoko segajočimi koreninami, zemljo tekomo časa močno izrablja na gotovih snoveh, valed česar začne hirati in pešati, ako ji pravočasno ne skrbimo s primernim gnojenjem za nadomeščanje tistih manjkajočih snovi. Kmetovalci to že poveliči uvidevajo ter so pričeli tudi lucerni gnojiti. Napaka pri tem je le ta, da ji gnojijo ponajveč le z hlevskim gnojem in gnojnicjo.

Hlevski gnoj navozijo in raztrosijo v pozni jeseni, pozimi, ali tudi še zgodaj sponiladi, kjer ga puste ležati, da ga dež in taja-joča se snežnica izpirata. Spomladi, preden začne račba pa porabijo in odstranijo tiste izprane in izluščene ostanke gnoja.

Tudi z gnojnicjo polivajo lucerno v jeseni, pozimi in v zgodnji spomladi, včasih tudi med letom.

Kakor je gnojenje s hlevskim gnojem skoro vsem kmetijskim rastlinam ugodno in primerna, ker jim daje poleg drugega, zlasti dušik, kalij in fosforovo kislino, torej vse najvažnejše redilne snovi v razmeroma lahko raztopni obliki; kakor je tudi gnojenje z gnojnicjo zlasti na travnikih koristno, je tako gnojenje deteljam vendar pogrešeno.

Lucerna kot stročnica (leguminoza) ima to ugodno lastnost, da si zamore potrebni dušik dobivati iz zraka, in sicer s pomočjo posebnih glivic, ki žive na njenih koreninah, v nekakih bradavicah — takoimenovanih koreninskih gomoljčkih. Le v prvi mladosti, dokler še ni zadosti razvita in še niso razvite na koreninah glivice, ki ji posredujejo dobivanje dušika iz zraka, se mora tudi lucerna hraniti z dušikom iz zemlje, kakor vse druge rastline in zato ji je treba dobro gnojene zemlje, kar dosežemo najbolje z dobrim hlevskim gnojenjem. Podoran hlevski gnoj bogati zemljo z vsem potrebnim rastlinskim življenjem, pospešuje njega prenavljanje v lažje raztopne oblike ter vpliva sploh ugodno na razvoj in račo. Pozneje pa, ko se je lucerna okrepila in razrastla, ter so se ji na koreninah naselile omenjene glivice, ji ni potrebno dodajati dušika ne s hlevskim gnojem ne z gnojnicjo. Vsako tako gnojenje je smatrati za potratno in negospodarsko, ker se z njim lucerna le nekako pita z dušikom, brez vsake potrebe in brez pravega haska, ker ga potem ne jemlje toliko iz zraka. Sicer bi to končno samonasebi ne bilo tako zelo napačno za tistega, ki ima na razpolago dovolj hlevskega gnoja in gnojnice, toda pri gospodarstvu, kjer teh gnojil navadno primanjkuje, se pa takó gnojenje vobče ne more smatrati umestnim.

Gnojenje starejši lucerni z dušičnatimi gnojili kakor sta hlevski gnoj in gnojnica, pa ji je v gotovem oziru lahko tudi naravnost škodljivo, ker pospešuje račo raznih plevelov in manj vrednih trav, ki se v ugodnih razmerah kaj radi naselijo med lucerno in jo valed svoje trdoživosti kmalu spodrinejo in uničijo ali zadušijo. Ker te plevelne trave ne dajejo takih pridelkov, kakor lucerna, je tako povzročena škoda.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Redporna Jedina

Ljubljana, 17. junija 1907.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega odbora Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jule Zaveršnik; upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

Martin Zelesnikar, predsednik, Box 276, Harberton, Ohio; Frances A. Tauchar, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krizmanec, 13111 Denington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terdel, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa.; Joseph Zorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross Kane, za Jugoslavijo; Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zaveršnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združitelni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2151 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jolko Oven, 2629 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEKARNE POSILJATVE IN STAVILI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se posiljuje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede posilvanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je sporn.

Vsi pripravi na gl. porotni odsek se naj pošljejo na naslov: Martin Zelesnikar, Box 276, Harberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošlje na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

da pač vsakemu lahko umevna.

Lucerni je torej z ozirom na vse to v navadnih razmerah gnojiti s hlevskim gnojem le ob setvi in z gnojnicjo le izjemoma, morebiti prav mladi, da se hitreje razraste in okrepi, pozneje pa ne več. Pač pa je skrbeti, da stara lucerna ne trpi pomanjkanja na drugih redilnih snoveh, ki jih zamore dobivati le iz zemlje, predvsem torej na kaliju, fosforovi kislini in apnu. S tem hraninami pa že moramo tudi lucerni postreči in jih po potrebi dajati, če hočemo, da nam bude dobro uspevala in dajala dovoljnih pridelkov. V ta namen pa ne bo-

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladčiarjem in v prodajalne delavnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

mo rabili hlevskega gnoja ali gnojnice ter brez potrebe trošili njiyu dušika, ampak postali so bomo rajše primernih pomočnih gnojil, s kojimi se dajo pri lucerni doseči prav lepi uspehi. — Marinček.

CUNARD

V JUGOSLAVIJO

(preko Cherbourga)

ENIŽANE CENE V TRETJEM RAZREDU NA TJA IN NAZAJ.

DO LJUBLJANE in nazaj na Brestotitji in Aquitanijski železnici na Brestotitji pa \$300 in devor.

8 in pol dne do Jugoslavije. Odpušča ob sobotah na treh ekspresnih parnikih: Herengaria, Aquitania in Mauretania. Juglovenci, ki se potajo v domovino ne sešeni obisk in ne minote tam vol let čez tito. Ista cena, peti v Združeno državo, ne da bi bili odpuščeni luvit. Vsi potniki tretjega razreda so nastanjeni v svetih kabinah. Reprezentativno čistoče. Je borna hrana. En nedelina, polnoletni se uvrstijo na lokalne agente ali po na

CUNARD LINE

148 N. Dearborn Street, Chicago, Ill.

PRIDITE IZ SEVERA

PRIDITE K NAM...

Zelite pričeti hranilno ulogo ali varno investirati vaše prihranke.

Izposodite si denar na poveljne pogoje na dobro ohranjene in na novo dovršene hiše.

Poklijite denar v Jugoslavijo ali druge evropske dežele.

Kupite si pri nas parobrodni listek na katero koli črto.

Ako potrebujete nasvetov v karkoli koli denarnih stvarih — naše zanimanje bude vaš uspeh.

TOREJ, PRIJAVITE SE na banko priznano po vseh Združenih državah.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

na varno in konservativno banko

1900 BLUE ISLAND AVE. vogal 18. ulice

CHICAGO, ILLINOIS

PRIDITE IZ JUGA

PRIDITE IZ ZAPADA

Varno banko za vlaganje vašega denarja.

PRIDITE IZ VZHODA

Poljedelske zadruge v Ameriki

Zgodovina podjedelskega združenstva v Združenih državah sega nazaj do civilne vojne. Prva združniška sirarna je bila ustanovljena l. 1863 in prva organizacija sadjerejev in zelenjavarjev je bila ustanovljena l. 1878. L. 1887 sta začeli delovati dve organizaciji žitorejcev in l. 1890 je sledila organizacija živinorejcev. Gibanje je le počasi napredovalo čez dolgo dobo let, med tem ko so ti in drugi začetniki praktično udeleževali svoje teorije. Druga združenja so bila u-

stanovljena, načela zdravega združništva so se v izkušnji izkazala in l. 1900 je po vsej deželi obstajalo mnogo tisoč poljedelskih organizacij.

Gibanje se je jako razvilo tekom nadaljnjih dvajsetih let. Okoli l. 1905 je bilo ustanovljenih jako mnogo žitnih organizacij in vsako leto se je čim večje število pridelovalcev žita organiziralo v zadruge v svrhu razpečevanja svojih pridelkov. Živinorejske zadruge so se tudi pomnoževale tekom nadaljnjih 15 let, dokler ni gibanje doseglo svoj vrhunec leta 1920. Izmed onih združenj, ki pošiljajo svoja poročila poljedelskemu departamentu, več od 800 njih je bilo ustanovljeno l. 1919;

l. 1920 je bilo ustanovljenih 973 še vedno obstoječih združenj in 776 združenj l. 1921. V letih 1921—23 so bile organizirane vse državo obsegaajoče zadruge pridelovalcev bombaža in tobaka.

Skupno število poljedelskih organizacij v Združenih državah znaša sedaj čez 12.000, v katere je včlanjenih okoli 2.000.000 farmerjev. Letni izkupiček znaša čez 2500 milijonov dolarjev. 75 odstotkov vseh združenj se nahaja v dvanaestih severnih centralnih državah, kjer se prideluje največ pšenice in koruze. Šest odstotkov organizacij je v pacifičnih državah.

Po podatkih poljedelskega departamenta se je število združenj povečalo od l. 1915 za 200 odst.

Članstvo se je pomnožilo za 300 odst in poslilo se se povečalo za 200 odst.

Krajne organizacije so bile prve v razvoju združništva in so še vedno najbolj številne. Njih člani so farmerji dotičnega kraja in njihova svrha je opravljati posle, ki se najlažje opravljajo blizu kraja samega, kjer se prideluje. V prvi vrsti je svrha teh lokalnih združenj skupovati pridelke in pripravljati jih za trg.

Mnogo izmed teh lokalnih združenj je organiziranih v zveze ali jednote. Sedaj obstoja okoli 50 takih centralnih jednot. Te jednote (federations) določajo skupna načela glede standardizacije produktov in trženja. Navadno spada oglaševanje in reklama v njihov delokrog, kakor tudi zadeve glede prevažanja in pravnih stvari.

Tekom zadnjih petih let so se razvila centralizirana združenja, katerih namen je kombinirati delovanje lokalnih združenj in jednot. Sedaj imamo okoli 50 organizacij te vrste, raztegajočih se po vsej deželi. Med temi je 15 velikih združenj pridelovalcev bombaža, 7 združenj tobakorejcev in jako mnogo organizacij, obsegaajočih vse državo, ki trgujejo z drugimi pridelki.

Poljedelski departament svira farmerje, da naj pri ustanovitvi združenj upoštevajo, da-li je navedena združenja gospodarsko potrebna, in da se pri tem poslužijo nasvetov kompetentnih strokovnjakov o združenem trženju. Imamo na tisoče jako uspešnih združenj za razpečevanje poljedelskih pridelkov, ali zabeležiti je tudi mnogo neuspehov v slučajih, ko ni bila združenja ustanovljena na zdravi gospodarski podlagi. Boljše je začeti takoj prav, kot biti kasneje prisiljeni v reorganizacijo ali v bankrot.

Poljedelski departament, ki je proučeval več kot 10.000 sedaj obstoječih združenj, poudarja dejstvo, da uspeh v združništvu se ne more doseči čez noč. Te organizacije, od katerih mnoge obstojajo že dvajset let, so tuptam doživljale bridke izkušnje, ali valed udnega članstva, dobre uprave in določnosti svrhe so bile v stanu premagati gospodarske krize, ki se od časa do časa pojavljajo. — F. L. I. S.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Član dveh druženj. — Dopis smo prejeli in ga odložili. Dostikrat smo že pojasnili, da se na dopise, ki ne vemo, od koga so, ne oziramo. Pa tudi če bi se bili podpisali v pismo, ko ste nam poslali dopis, stvari ne moremo priobčiti s podpisom "član obeh druženj". — Pozdrav.

PREDAL ZA INFORMACIJE.

Livingston, Ill. — Se ni dolgo, kar smo pisali, da zaročenka ameriškega državljanca, ki hoče priti v Združene države, ni izveza iz kvote. Čakati mora, da pride na vrsto kakor drugi potniki. Pred kratkim smo tudi imeli obširna navodila, kako je ravnati, da se po možnosti temu odpomore, ampak stvar je predolga, da bi jo tu ponavljali. Od časa do časa prinašamo razna navodila glede priseljevanja in sličnega, takrat čitajte! — Pozdrav.

Sadoul izpuščen iz zaporov. V Orleansu je bila 12. jan. pred vojnim sodiščem razprava proti kapetanu Sadoulu, ki je bil novembra 1919 radi dezertacije in vohunstva obsojen in centumciam na smrt. Sadoul je bil l. 1917 v oficijelni francoski misiji poslan v Rusijo. Kljub pozivu vlade pa se ni več vrnil v Pariz, ampak se je pridružil sovjetski republiki kot uraden in pomemben sodruženik. Začetkom novembra, ko je Francija obnovila odnose s sovjetsko vlado, se je vrnil Sadoul v Pariz, a je bil takoj aretiran. Razprava pred vojnim sodiščem v Orleansu je končala že prvi dan s senzičninalnim izidom. Vojno sodišče je namreč po Sadoulvem govoru, v katerem je pojasnil svoje stališče in vlogo politike francoske vlade proti koncu vojne napram sovjetom, po kratkem posvetovanju, sporazumno z vladnim zastopnikom in zagovornikom sklenilo z ozirom na izpremenjeno francosko politiko napram Rusiji obnove preiskave proti Sadoulu in njegovo izpustitev iz zaporov. Sadoul je takoj nato odstopoval s svojo soprogo iz Orleansa v Pariz.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

Ko ji je bila mati povedala, da so se stvari tako zasukale, da se vendar preselijo na kongres v Ljubljano, jo je hotela v prvem trenutku zapustiti zavest in kri ji je zasillala k arcu, da ji je bil obrazek bel kakor sveča. Nato pa se je potopila v valove globoke sreče in vse kotičke njenega srca je preplula ena misel: njega videti, z njim govoriti!

Dne 31. januarja je prišla torej Eva Lujiza s svojim očetom v Ljubljano. Bil je lep in solnčen dan, kar Costa posebej omenja v svojem dnevniku. V tem, ko se je pri "Bidelmonu" pripravljala obed, je šla grofovska obitelj v najeto stanovanje. Bilo je v njem še vse v neredu in poslali so imeli dovolj opravila. Starejša kontesa se je kakor razžaljena boginja iz Olimpa usedla k oknu v edini zakurjeni sobi, kamor so spravili tudi starega grofa, kateremu se je med dolgo in pusto vožnjo bilo zdramilo trganje po udih. Zdihoval in ječal je, pa le bolj po tistem, ker se je neprestano tožil z dolgim pismom rakovniške grofinje. Mati grofinja, ki je bila praktična gospodinja, se je takoj polastila dela in poslom zaukazovala, da se ji je kar čelo rosilo. Mlajša hči — starejša je itak morala biti pri bolnemu očetu — bi ji morala pomagati. To pa mali Evi Lujizi ni bilo čisto nič všeč; kakor strežek se je izmuznila izpod kril stroge matere. Odšla se je v gorko ogrinjalo ter si zavila obrazek v grozno širok klobuk (ki je bil tedaj v modi), da je gledala izpod njega s svojim obrazkom kakor čmrlj iz širokega, mahovitnega gnezda. Nato pa je kakor podlasica zdrknila po stopnicah navzdol in skoraj preglasno se je zasmejala, ko je stopila v solnčno obližane Spitalske ulice. Plaho se je ozrla okrog, če je ni morda kdo čul, a na tlaku ni bilo nikogar. Na bližnjem šenkliškem zvoniku je udarjalo poludvanjastih, solnce pa je sijalo s pomladanskim gorkoto. Še vedno je plamtelo v njej: njega videti, njega kneza Metternicha! Če je že morala Eva Lujiza v Ljubljano, je hotela prejkoprej zreti svoj vzor od obličja do obličja. Ni ga bilo zadruška, ki bi ji bil delal ovire pri tem. Ze v Radovljici je čula, da se diplomatje okoli polдне izprehajajo po Latermanovem drevoredu; zagledal je odhitela čez Franciškanški most naravnost proti drevoredu. Zavedala se je sicer, da jo bodo doma pogrešali; pa nič ne de, ona je hotela videti svojega Metternicha! Dospela je v nekdanje Slonove ulice; bile so prazne. Nekaj korakov pred njo je stopal mlad dijak v temni, dolgi suknji. Postava tega človeka se ji je videla znana. Gledal je ves čas predse v zemljo, kakor da je zamišljen v globoke probleme. Tudi to gledanje jo je spominjalo na nekoga, dasi v prvem hipu ni vedela na koga. Tudi ti kodri, ki so se izpod klobuka usipali, ji niso bili neznan. Ali sedaj se ji je vzbudil spomin! Ta človek ni bil nihče drugi nego tisti dijak iz Vrbe, ki jo je preteklo poletje poučeval par mesecev v zgodovini, ne da bi bil dosegel posebnih uspehov. Pač pa se je ves čas med poukom prav izvrstno zabavala z neokretnostjo svojega učitelja, katere ni mogel zatajiti, kadar je prišel v gosposke sobane v radovljiški graščini.

"Prešeren!" je živahno zaklicala. Da bi mu bila privoščila pridevek "gospod!", ji niti na um ni prišlo, ko je bila vzgojena v duhu, da je itak dijak kvečjemu polčlovek. Doma so ji itak vedno zabijevali, da mora z ljudmi te vrste govoriti v tretji osebi; to je bila takrat prav močno razširjena puhloglava navada pri višji gospodi.

"Prešeren!" je zaklicala, "kaj pa on tu dela?"

Niti občutila ni, da tiči v njenem vprašanju kaj žaljivega. France Prešeren pa je bil tedaj v zadnjem letu filozofije in začel je bil tudi v demokratsko družbo Andreja Smoleta. Snel je sicer klobuk z glave, a srepo je pogledal proti vprašalki.

"Ravno to, kar dela — ona! Hodim!" je odgovoril pikro.

Od začudenja so se ji odprla usteca: "Moj Bog, ali naj vam rečem vi? Kako bi me ozmerjala sestra Moli, če bi zvedela!"

"Vi! kontesa Eva Lujiza, in čisto nič drugače! To je moja pravica in dala mi jo je francoska revolucija!"

Debelo ga je gledala: "Sveta Marija, revolucijonarj ste tudi!"

Mrzlo jo je zavrnil: "Časi so taki, da se porajajo revolucionarji na vseh straneh! In ostri nož, kontesa Eva Lujiza, se vsiljuje sam ob sebi najnedolžnejšim v roko!"

"Jezus! Jezus! odkod imate vse to?"

"Da čujete mojega prijatelja Smoleta, bi se bolj strmeli, kontesa Eva Lujiza!"

zu Metternichu bi ga zabodel v prsi in ponošno bi vzklisknil: Sic semper tyrannis!"

Vse je zavrelo po tanki grofici. Tu pred njo je bil človek, ki bi mogel knezu Metternichu nož zabosti v srce! Bilo ji je, kakor bi bil njej sami nož zaboden v prsi, in nizke hišice v ulici so se pričele sukati pred njenim pogledom. Z roko se je morala opreti na steno, potem pa je zaječala:

"Vi se samo šalite, Prešeren! Vi resno kaj takega ne mislite!"

"Čisto resno! Jaz in Andrej Smole, oba mišliva tako! Svobodno vam, da naju ovadite, kontesa Eva Lujiza!"

Je li prav čulo njeno uho? Bila je zdravega in čistokrvnega plemena ta grajska grofica iz Radovljice. Takoj se ji je zjasnilo pred očmi. Tu pred njo je človek, ki jo pozivlje, naj postane denuncijantinja! Ona, kontesa Eva Lujiza! Krepko se je postavila pred njega, ga pomerila od nog do glave ter izpregovorila počasi:

"Grofica Thurnova ni policaj!" Nato ga je še enkrat premerila od nog do glave ter dostavila ošabno, strupeno in zaničljivo:

"On je prisrčen človek! Zbogom!"

Mala oseba se je napihnila kakor žabica na veji in enaka užaljeni kraljici je odšla, ko ga je poprej še zadnjikrat obsula z iskricami razljučenih svojih oči.

Gledal je toliko časa za njo, da se mu je skrila za ogrom Maliceve hiše.

"Sedaj si jih izvedela, ošabna kontesa!" je dejal sam pri sebi. "Vdruči pa ne nadleguj ljudi, ki so boljši od tebe!"

Eva Lujiza je dospela v drevored. Bilo je malo izprehajalcev v njem, a skoraj za vsakim drevoredom je tičal policaj, kar je pričalo, da je neka "visokih" suverenov na izprehodu. Med dvanaestjo in eno uro so vladarji kaj radi zahajali v drevored. Obdajal jih je kordon stražnikov, ker se tedaj še nikakor ni bil pozabil Sanda smrtonosni atentat na ruskega državnega svetnika Kotzebueja. Evi Lujizi ni nihče branil vhođa in prav kmalu se je nahajala pod kostanj, katerih je dandanes že veliko padlo, bodisi od viharja, bodisi pod sekiro. Tiste dni je bila rast teh kostanjev še prav ponižna, takrat je bil slavnj naš drevored takorekoč ravnokar izlezel iz jajca, če se smemo tako izraziti.

Eva Lujiza ni mogla pozabiti, kar se je bilo zgodilo. Venomer je šepetala predse: "Ta kmet! Da si le upa kaj takega govoriti!"

Nasproti ji prideta dva visokorasa gospoda. Bila sta sicer civilno oblečena, a vendar se jima je poznalo, da sta vojaka. Ker sta bila zavita v plašča, se jima nista dobro videla obraza. Prvi je hodil nekaj naprej ter izpregovoril tuintam kako besedo z drugim. Zadnji je pazil na vsak korak spredaj idočega, in kar videlo se je, kako je lovil vsako besedo, da bi je le ne preslišal. Kazal je največji respekt do onega, ki je počasi, a ponošno korakal pred njim!

"Vedeta se, kakor da sta tujca," si je mislila Eva Lujiza, "in zato sta gotovo s kongres!"

Nato je postala pozorna na ponošno hojo prvega in zapazila je tudi visoko spoštljivost, s katero je drugi ostajal za onim. Kri ji je zalila možgane in pred pogledom ji je hotelo mrachno postati!

"To je Metternich! Knez Metternich sam!" Nihče drugi ni smel s tem ponosom korakati kakor le njen knez Metternich!

Ta hipna misel jo je s tako silo tirala k nje-mu, ki je moral biti Metternich. Ko je stala pred njim in je on nekako strme obstal, jo je obšla deviška sramežljivost. Pogum jo je zapustil in kakor obstreljena golobica je tičala pred neznanecem, ki je odvil svoj obraz izpod plašča ter vpri vanjo historično-krasno svoje oko, pod katerim je svoj čas baje koprnela še celo divno lepa pruska Lujiza!

"Gospica?" je vprašal prijazno v francoskem jeziku.

"Gospod!" je zajecijala v istem jeziku.

Iztegnil je roko ter ji vzdignil glavico, da se mu je pod širokim klobukom kakor rdeč cvet prikazal nežni njen obrazek. Zrla sta si iz oči v oči, a on kot izkušen poznavatelj ženske lepote je takoj umel preceniti pikantno rastlinico pred sabo. Eva Lujiza pa ni opazila drugega nego le milobo njegovega pogleda. Zarojilo ji je po glavi: "Take oči mora imeti samo knez Metternich!"

Ojačala se je ter vprašala pogumno: "Svetlost ste vendar knez Metternich?"

Rahlo se je zasmejala: "Ne, gospica, dasi bi včasih hotel biti na njegovem mestu!"

"Oj, kaka škoda!" je vzdihnila.

Tu se je obrnil neznanec k svojemu sprem-ljevalcu ter izpregovoril z zapovedujočim glasom: "Volkonski! Pogledj po drevoredu, ni li tu svetlost Metternich? In sem ga privedi!"

Volkonski je odhitel, kakor bi ga sapa nesla.

"Včas bi hotel biti na njegovem mestu!" Teh besed grofica ni preslišala in takoj je mislila, da je gotovo njen neznanec mož, ki služi pod Metternichom, ki mu je včas nevoščljiv, kakor so vsi uslužbenci svojim načelnikom.

(Dalje prihodnjik.)

RAZPRODAJA 206 GRAMOFONOV PO IZVANREDNO NIZKI—CENI

GRAMOFON	255.00
6 COLUMBIA SLOV. PLOŠČ.	2.40
EDISON IGLA	1.00
206 IGLA	1.20
PREVOZNA	1.30
SKUPAJ	\$42.00

DANES STANE VSE SKUPAJ

\$32.00

Ta krasni gramofon je iz finega lesa ter ima album za hranitev plošč pritrjen na notranji strani pokrova. Je opremljen z dvema močnima tedri in igra 3 — 4 plošče z enim navijanjem. Jako glasno in čisto. Igra tudi Edison plošče, in splot VSR drage.

Narodila si to krasno stvar za danes. Pošljite Money Order za \$32.00, nakaž vam takoj pošljem vse skupaj brez nadaljnih stroškov.

Vse naročila naložite na našega rojaka:

VICTOR NAVINSHEK

331 GREENE ST., CONEMAUGH, Pa.

8 DNI DO LJUBLJANE!

Preko HAVRE — pariškega pristanišča z ogromnimi parniki na olje

FRANCE — 4. FEB.

De Grasse — 18. feb.

Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača.

French Line

19 STATE ST. NEW YORK

ali lokalni agentje.

Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

USTAVITE KAŠELJ TAKOJ; VZEMITE SEVERA'S COUGH BALSAM

Pravi od pomoč — prijetno zdravilo — 25c in 50c.

Severa's Cold and Grip Tablets

povzročijo takojšno od pomoč od prehlada. 50c. — Poskusite najprej pri lekarni

Severov Almanah 1928 za razpečevanje v lekarnah, ali pa od

W. P. SEVERA CO., - CEDAR RAPIDS, IOWA

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

**CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE
VRSTE.**

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-MENA POJASNILA.